

15 Temmuz Darbe Teşebbüsü ve Etkileri

Yasin Şamlı

15 Temmuz darbe teşebbüsü ve arkasındaki yapılar hakkında çok şey söylendi. TBMM araştırma yaptı ve bu araştırmasını bir rapor şeklinde kamuoyuna sundu. Bu olay üzerinde çok daha fazla araştırmalar ve değerlendirmeler yapılması zorunluluğu vardır. 15 Temmuz darbe teşebbüsünün ve arkasındaki yapı ve/veya yapıların iyi anlaşılması Türkiye, bölge ve dünya Müslümanları açısından çok önemlidir. Hukuki açıdan bakıldığında yalnızca kriminal boyutu ile dikkat çekecek bu hadise Müslümanların geleceği bakımından ise tarihî öneme sahiptir.

Sosyolojik açıdan bakıldığında; isabetli bir tanımla “altı ibadet, ortası ticaret, üstü ihanet” şeklinde değerlendirilebilecek olan bu yapının özellikle ibadet kısmına mensup olanlar nasıl aldatılmıştır? Toplumda Kur’an ve sünnete dayalı bir İslam anlayışı hâkim olsaydı bu aldanma yine de olabilir miydi? Sahih ve hurafelere yer vermeyen bir İslam anlayışının toplumda hâkim olması için derneklere, vakıflara, gruplara ve her bir Müslümana düşen görev nedir? Günümüzde toplumda bir karşılık bularak var olan İslami grupların diğer İslami gruplarla ilişkileri nasıl olmalıdır? Bu sorular Müslümanların geleceği açısından çok önemlidir.

Bu darbe teşebbüsü diğer darbe teşebbüslerinin aksine Türkiye ile birlikte ümmeti de derinden sarsmıştır. Türkiye’nin İslam dünyasındaki etkinliği göz önüne alındığında; tabiki Türkiye’de yapılan her darbe dolaylı olarak İslam dünyasını etkilemiştir. Ancak 15 Temmuz darbe teşebbüsü ümmeti adeta sarsmıştır. Türkiye’de gerçekleşen askerî darbelerin hepsinin arkasında emperyalist güçlerin bulunduğu artık hemen hemen herkes tarafından bilinmektedir. Aynı şekilde bu emperyalist güçler şu ana kadar darbe için darbeci askerleri (bazen komuta kademesi, bazen komuta kademesi harici) kullanmışlardır. 15 Temmuz darbe teşebbüsünün farkı ise bu defa “İslami”, daha doğru bir tabirle İslami zannedilen bir grubun kullanılmasıdır.

Bu darbe girişimindeki katiller ve onlara emir verenler;“... Kim, bir insanı, bir can karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmak karşılığı olmaksızın öldürürse, o sanki bütün insanları öldürmüştür...”¹ hükmü mucibince çok büyük bir vebal altına girmişlerdir. İhanet, sadece milleti değil siyaset ve bürokrasiyi de ciddi anlamda etkilemiştir. Daha kötü olan ise İslami grup veya cemaatlere karşı olumsuz/güvensiz bakış zemini oluşturmuştur. Müslümanların emin, güvenilir, doğru sözlü, yalan söylemez, ihanet etmez² sıfatlarını tersine çevirmesi veya en iyi ihtimalle sadece bu güveni sarsması bakımından da bu darbe girişimi çok üzücü ve müessif bir olaydır. Sanki emperyalistler birbirinin zıttı olan her iki ihtimalde de kazanmayı garanti etmişlerdir. Darbe başarılı olursa ortaklarıyla birlikte çalışacaklar, şayet başarısız olursa bu defa “Müslüman bir cemaat emperyalist zalim güçler hesabına darbeye kalkıştı. Müslüman cemaatler de güvenilir değildir!” algısı oluşturdukları için yine kazanacaklardı. Nitekim böyle de olmuştur. Her ne kadar İslami camiada çok hissedilmese de sosyolojik olarak İslami cemaat ve gruplara karşı bir şüphe ve önyargı oluşmaya başlamıştır. Dünya geneline baktığımızda; İslam bir taraftan IŞİD ile insanlık vicdanında karalanmaya çalışılırken bir taraftan da FETÖ ile karalanmaya çalışılmaktadır. Batı’da var olan İslamofobi;

halkı Müslüman olan ülkeler dâhil bütün dünyaya yayılmak istenmektedir. 28 Şubat sürecinde Türkiye’de ifade edilen “İslam’ın radikali, ılımlısı olmaz, hepsi tehlikedir!” görüş ve algısına küresel geçerlilik kazandırılmaya çalışılmaktadır.³ Bu ahval nedeniyle Müslümanların daha çok çalışması zorunluluğu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Hiç şüphe yoktur ki Batı’nın bugün Türkiye’deki iktidarla topyekûn mücadelesinin tek sebebi; Türkiye’deki yöneticilerin İslami kimliğidir. Üzücüdür ki bu mücadele inişli çıkışlı da olsa devam edecektir. Bu açıdan bakıldığında Müslümanların güçlü ve birlik olmaktan başka çaresi yoktur. Zira İslam’a hasmane bakanlar Müslümanlar arasında bir ayırım yapmamaktadırlar.

Darbenin ve arkasındaki güçlerin mahiyetine bakılınca olağanüstü hal kaçınılmaz gibi gözüküyor. Olağanüstü halin vatandaşın günlük hayatını etkilememesi, bu yapıyla mücadele için kullanılması olumludur. Ancak devletin hantal yapısı, bürokrasinin ayak diremesi, bürokratların çok basit inisiyatifleri dahi almaması veya alamaması, örgütün mensuplarının her kılığa girmesi, kendilerini çok iyi gizlemeleri, örgütün yabancı güçlerle çalışması nedeniyle planlama ve sair açılardan desteklenmesi mücadeleyi ciddi anlamda zorlaştırmaktadır. Bürokraside ve siyasette mücadele için yeterli çabanın gösterilmemesi “Cumhurbaşkanı yalnız kalıyor.” şeklinde haklı söylemlere yol açmaktadır.

Örgüt mensuplarının ve hatta bizatihi darbeye kalkışıp silah kullanan, savunmasız insanları katledenlerin dahi davalarda inkâr yoluna gitmesi, örgütün bir taktiği olarak görülmekte, soruşturmalarda veya görevden almalarda ciddi hatalar yapılmasına neden olmaktadır. Zira bu yapıyla hiç ilgisi bulunmayan insanlarda görevinden ihraç edilebilmekte veya tutuklanabilmektedir. Örgüt, bu yanlışlıkları, “Yaygın hukuka aykırılık var!” şeklinde propaganda malzemesi yapmaktadır. Örgüt yabancılar ile birlikte çalıştığı ve planlamalar bu yabancı örgütler tarafından yapıldığı için birçok masum insanın görevinden ihraç edilmesi, tutuklanması örgütün bir planı da olabilir. “Yaygın hukuka aykırılık var!” propagandasını AİHM gibi uluslararası mahkeme ve kuruluşlara tescil ettirmelerinin en iyi yolu, masum insanların haklarının örgüt mensubu oldukları gerekçesi ile ihlal edilmesidir. Bunun örgütle mücadelede ciddi bir zaaf oluşturacağı, bu mücadeleyi yürütenlere olan güveni sarsacağı gerçeği gözardı edilmemelidir.

Tabi ki masum insanların çeşitli haksızlıklara uğramaları hukuki ve sosyal açıdan da büyük bir sorundur. Görevlilerin bu açıdan çok titiz çalışması ve tabiri caiz ise kılı kırk yarmaları gerekir.

İdare ve yargı düzleminde devletin gösterdiği tepki veya refleks anlaşılabilir. Zira tabiri caizse 15 Temmuz gecesinde devlet ölümden dönmüştür. Böyle bir olay herhangi bir Batı ülkesinde yaşansa olağanüstü hal değil, sıkıyönetim ilan edilirdi. Daha çok hak ihlalleri yaşanabilirdi. Yıllarca normalleşemezlerdi. Güvenlik güçleri çok daha acımasız davranırdı. Nitekim ABD polisinin günlük uygulamalarında dahi ne derece acımasız davrandığını, çok basit sebeplerle insan öldürdüğünü görüyoruz. 15 Temmuz gecesi 249 vatandaşımızı darbeciler acımadan katletti. 2193’ünü silahla yaraladılar. Buna mukabil darbecilerden 36 kişi öldürüldü. Hak ihlali eleştirisi yapan Batılıların bu empatiyi yapmaları gerekir. Ancak önemle ifade etmemiz gerekir ki adalet açısından bizim rehberimiz Batı değildir. Biz adaletle emrolduğumuz için adil olmalıyız.

Şimdilerde çok ciddi bir tehlike daha belirmiştir. Medyada bazı şahıslar çok sıkı AK Partili, FETÖ karşıtı veya Cumhurbaşkanı taraftarı görünerek İslami camiaya saldırmaktadırlar. Bu insanlar açıkça İslamcıların AK Parti'den tasfiye edilmesi gibi açık beyanlarda bulunabilmekte, FETÖ ile mücadele eden insanları karalama gayreti içine girebilmektedirler. Bunları çok pervasız bir şekilde yalan ve iftiralar ile yapmaktadırlar. Bu söylem ve eylemler; müktesebatı olmayan, konjonktür rüzgarının her tarafa savuracağı kadar hafif, kendine yer edinmeye çalışan birkaç kişinin önemsiz beyanları ve fiilleri ise gerçekten üzerinde durmaya gerek yoktur. Eğer büyük bir planın parçası ise işte o takdirde hem parti hem Müslümanlar hem de Cumhurbaşkanı açısından tehlikelidir. Çünkü bu milletin kahir ekseriyeti (yaklaşık %70-75) İslam dinine ve değerlerine saygılıdır. Bu %75'in önemli bir kısmı dinî vecibelerini yerine getirmese de İslami değerlere laf söyletmez. İslamcıların AK Parti'den tasfiye edilmesi Cumhurbaşkanı'nın etrafını boşaltarak onu yalnızlaştırma sinsi planının bir parçası olabilir.

FETÖ İle Mücadele Süreci Şüphesiz Çok Daha İyi Yürütülebilir

a) Davalar Açısından:

Açılan davaların iddianamelerine baktığımız zaman çok ciddi bir emek harcadığını görüyoruz. Türkiye genelinde açılan davalar aslında bir tek davanın parçalarıdır. Çünkü darbeye teşebbüs suçu tek bir suçtur. Tespit ettiğimiz kadarıyla İstanbul'da 23, Ankara'da 9, Balıkesir'de 2, Bursa'da 2, Adana'da 2, Antalya'da 2, Muğla'da 1, Denizli'de 1, İzmir'de 1, Erzurum'da 1, Malatya'da 1, Mersin'de 1, Zonguldak'ta 1, Batman'da 1, Kırklareli'nde 1 olmak üzere açılmış toplam 49 dava bulunmaktadır. Daha açılacak davalar da vardır. Davaların bu şekilde açılması, muhakemenin hızlı yürümesi ve biran evvel sonuca ulaşması bakımından doğrudur. Ancak bu durumda delillerin değerlendirilmesi ve tam olarak toplanması açısından zorluk oluşmaktadır. Çünkü Ankara'da açılmış bir dava dosyasında bulunan delil veya verilen ifade, İstanbul'da görülmekte olan bir davanın da delilidir. Mesela, İstanbul'da yargılanan bir sanık işlediği suç emrini Ankara'da yargılanan bir sanıktan aldığı mahkemeye ifade ettiğinde, bu beyan Ankara'da yargılanan sanık aleyhine önemli bir delil olmaktadır. Fakat bu delil Ankara'daki dosyaya götürülmez ise Ankara dosyası için önemli bir delil göz ardı edilmiş olacaktır. Bu yönüyle bakıldığında aslında tek dava olan bu suç ile ilgili farklı illerde açılan şuan itibarıyla 49 adet dava dosyalarında birbirlerinin delilleri mevcuttur. Bu delilleri sağlıklı bir şekilde toplamak ve ait oldukları dosyaya ulaştırmak için Türkiye genelindeki bütün darbe davası dosyalarını çalışıp delilleri tek tek çıkarmak gerekir. Her bir sanık hakkında diğer dosyalarda bulunan delillerin toplanması için şu anda bir çalışma söz konusu değildir. En azından bu konuda benim ulaştığım bir bilgi yoktur. Başbakanlık veya Adalet Bakanlığı nezdinde oluşturulacak bir çalışma grubu böyle bir çalışmayı yapıp delilleri ilgili dosyaya ulaştırabilir. Zira TBMM, Başbakanlık vb zaten bu davalara müdahildir. Davanın tarafıdır. Kanaatimizce bu çalışma behemehâl yapılmalıdır. Böyle bir çalışma adalet açısından da çok önemlidir. Zira darbe teşebbüsünde bizatihi silah kullanan; silahsız ve masum insanları katleden kişilerin de müstet suçları inkâr etmesi, varsa bu darbeye karışmamış sanıkların tespitini daha da zorlaştırmaktadır.

Davalarda sanıkların mantık ölçülerini zorlama pahasına yalan söylediklerini görüyoruz. Darbe sonrası malum yapının söylemlerini sanıkların ifadeleriyle birlikte

değerlendirdiğimizde savunmaların bir amaca matuf olması nedeniyle inkâr üzerine bina edildiğini anlamaktayız. Bu yapı halen bazı devletlerle birlikte çalışmaktadır. Bu devletlerinde yardımı ile AİHM gibi uluslararası mahkeme ve kuruluşlardan bazı neticeler elde etme çabası içine gireceklerdir. Dolayısıyla bu davalarda görev alan avukat, hâkim, savcı bütün hukukçuların çok daha titiz ve dikkatli olması zorunluluğu vardır. Adil yargılanma ilkesinden taviz verilmemeli, savunma hakkına riayet edilmelidir. Esasen bizler bunu adalet için yapmalıyız. Zaten dünyanın gözü önünde, adeta canlı yayında işlenen bu suçun yeterinden fazla delili mevcuttur. Yeter ki bunlar titizlikle ortaya konulabilsin. Sanıkların buldukları yerler, yaptıkları fiiller, yaptıkları telefon görüşmeleri, WhatsApp yazışmaları, tanık beyanları, HTS kayıtları vb. birçok delil sanıkların darbe ile olan bağının olup olmadığını yeterince ortaya koyar niteliktedir.

b) İdari Soruşturmalar ve Görevden İhraçlar Açısından:

İdari soruşturmalar, açığa almalar ve görevden ihraçlar açısından ciddi hataların yapıldığına şahit oluyoruz. FETÖ'cü olduğu halde görevine halen devam edenler olduğu gibi hiçbir ilgisi olmadığı halde FETÖ'cü diye görevinden ihraç edilenlerin olduğu biliniyor. Bir noktaya kadar bu hatalar anlayışla karşılanabilir. Ancak masum, ilgisiz insanların böyle bir itham ile yaftalanması, görevinden ihraç edilmesi bir yandan onların hayatını karartırken, bir yandan haklı mücadeleye gölge düşürmektedir. Bu durum titiz davranılmadığının bir göstergesidir. Hâlbuki bir devlet için bu çok basit bir çalışmadır. Yeter ki görevliler görevlerini samimiyetle ve titizlikle yapsın. Herhalükârda bu niteliği haiz görevliler ile çalışılmalıdır.

İslami camianın tavrı mutedil ve anlaşılabilir. Bir taraftan malum yapı ve işbirlikçilerine karşı durulurken, bir yandan yapılan haksızlıklar dile getirilmektedir. İslami camianın durumu ve tavrı birazda gücü ile mütenasiptir. Kurumlarımızın ve camiamızın daha güçlü olması, görevini daha güçlü yapması neticesini doğurur. Ancak gücünden fazla bir beklenti içinde olmak da doğru değildir.

Dipnotlar:

1- Maide, 32

2- Hz. Muhammed (s): “İki özellik vardır ki bunlar müminde huy haline gelmez. Bunlar, hıyanet ve yalandır.” (Ahmed b. Hanbel, c. V, s. 252.)

3- Bu ayniyet 28 Şubatçılarının da küresel emperyalistlerin ortakları olduğunu göstermektedir.

[Haksöz Dergisi Sayı: 316/317 - Temmuz/Ağustos 2017](#)

Kaynak: [15 Temmuz Darbe Teşebbüsü ve Etkileri - Yasin Şamlı](#)